

İNSAN HAKLARI VE ADLİ KOLLUK*

Doç. Dr. Hasan T. Fendoğlu**

Sayın Prof. Dr. Süleyman ARSLAN, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde ders vermiş, son olarak da YÖK Denetleme Kurulu Üyesi olarak Üniversitemize teşrif etmişlerdi. Hocamıza Allah'tan rahmet dileyerek başlamak istiyorum.

I. GİRİŞ

"Adli Kolluk Üzerine" isimli makalem¹den sonra, aynı konu üzerindeki bu ikinci yazım, insan hakları ile adli kolluk arasındaki ilişkiyi irdelemeyi hedeflemiş bulunmaktadır. Konunun önemi, insan haklarıyla ilgisinden ileri gelmektedir. Zaten hukuk devleti, insan haklarına ve adalete saygılı olan devlettir. Adli kolluk, yarım yüzyıldır hukukçular, yargı mensupları, kamu yönetimi uzmanları ve polis çevrelerinde tartışılmaktadır. Adli kolluğun tanımı, amacı, kapsamı, işlevi, yetki ve sorumluluklarının ne anlama geldiği konusunda doktrinin 'consensus' halinde olduğu söylenemez. Savcıya bağlı

---

* Bu makale, Antalya Barosu ile Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi tarafından 12-13 Temmuz 1997 tarihinde Antalya'da düzenlenen "Uluslararası Adli Kolluk Kuruluş ve Görevleri Sempozyumu"nda sunulmuş, daha sonra, yeniden ele alınmıştır.

** D.Ü. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi ve Kamu Hukuku Bölüm Başkanı.

Not: Bu konuda yazı yazmak için ceza hukukçusu olma gereğini duymadım. Uzun yıllar avukatlık yapmış ve Polis Okulunda bir süre ders anlatmış olmamın da önemli olmadığını düşünüyorum. Konu, insan haklarını, kamu yönetimini ve konu ile ilgili düşünceleri ilgilendirir fikrindeyim. Zaten Hukuk Fakültelerinde "Adli Kolluk" diye bir ders de bulunmamaktadır.

1 "Adli Kolluk Üzerine", Yargıtay Dergisi, Ankara, Temmuz-1997.

adli kolluğun kurulmasını isteyenler, -genelde- adli kolluğun yönetim ve denetimini illerde Cumhuriyet Başsavcılığı'na vermek üzere alternatif bir kolluk oluşturmak istemektedirler. Bunlar da iki gruba ayrılabilir; **birincisi**, adli kolluğun adliye binasında konuşlandırılmasını isteyenlerdir. Adalet Bakanlığının hazırladığı hiçbir tasarıda böyle bir görüşe itibar edilmemiştir. **İkincisi** ise, adli kolluğun idari kollukla işiçe olmasını ama savcının adli kolluk üzerinde daha çok yetkisinin gerekliliğini savunan görüştür. Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan 1972, 1992² ve 1997 tarihli kanun tasarıları, bu ikinci görüşe göre düzenlenmiştir.

Bir adli vakıanın, genelde, dört aşaması vardır. Bu aşamalar, adli kolluk tarafından yapılan "**tahkikat aşaması**", savcı³ tarafından yapılan "**itham aşaması**", yerel mahkemeler -Yargıtay tarafından yürütölen "**yargılama aşaması**" ve karar kesinleştikten sonraki "**infaz aşaması**"dır. Bu aşamaların hepsinde ayrıca "**savunma makamı**" da görev yapar. İlk tahkikat, bu sürecin ilk ve önemli bir aşamasıdır ve adli kolluk tarafından yapılmalıdır. Çünkü suça en yakın olan aşama, -genelde- tekniğe dayalı olan ilk soruşturma aşamasıdır. Bu dört aşamadan her biri diğerini etkiler. Bu aşamaların her birinin insan haklarına uygun olması için ayrıca savunmaya önem vermek gerekmektedir. Bu aşamalarda görev yapan aktörler, genelde, adli kolluk (polis ve jandarma), savcı, hakim ve avukattır.

Adli polis, suç işlendikten sonra olaya el koyan, suçun iz ve delillerini tesbit eden, cumhuriyet savcısı adına soruşturmayı yürüten⁴, geniş anlamda sanık ile suç delillerini adli mercilere

2 1992 tarihli AKKT'nın Başbakanlığa sevk tarihi, 2 Mayıs 1992'dir.

3 Bugün savcılık makamının -genelde-kriz içerisinde bulunduğu, delil toplamayı polise, delil değerlendirmeyi hakime terkettiği belirtilebilir. Ama aslında Savcı, hazırlık soruşturmasının kralıdır.

4 Bk. CMUK, md. 90/1 ve 97/1: "Savcıların muavini sıfatıyla emirlerini icraya memur olan zabıta memurları".

gönderen polistir (Bk. CMUK. md. 154, 2559 sayılı 1934 tarihli Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu (PVSK) md.2). Adli polis, sıradan bir polis memurunun yapamayacağı işlemleri yapabilir; -hakimden karar almak gecikecekse- zabıt işlemi (CMUK. 90/1), ve **arama** işlemlerini (3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu (ETK), md. 9; CMUK. md 97) icra edebilir. Sıradan bir polis memuru ise adli görevle ilgili olarak **arama ve el koyma yapamaz. Sadece önleme görevi çerçevesinde** arama ve el koyma yapabilir (PVSK. md.9). Almanya'daki, arama el koyma ve gizli ajan sokma gibi yetkileri savcı adına kullanan bazı özelliklere sahip olan "Savcı Yardımcısı Polis" kavramı için CMUK'da değişiklik yapılabilir. (Bk. CMUK. 90, 97). Adli polis, idari polise göre daha **teknik** çalışmak durumundadır. Bir kan damlasının veya bir parmak izinin polis laboratuvarında incelenmesi gibi teknik araştırmalarla suçlu ortaya çıkarılabilir. Adli polisin görevi, fiile ve faile ilişkin araştırma işlemlerinin yapılmaya başlanmasıyla başlar (Bk. CMUK. md. 154 "adli görevler"). Adli polis, iz bilimi bilgisini haiz, sanık ve mahkumun niteliklerini bilen ve suçu aydınlatabilen kişidir.

İdari ve adli polis, **konu ve amaç** bakımından farklıdır; (i) İdari polis, suç işlenmezden önce görev yapar; adli polis ise suç işlendikten sonra işe başlar (konu bakımından farklılık). (ii) Amaç bakımından da farklılık vardır; idari kolluk, suç işlemeyi önler; adli kolluk ise suç ve suçlunun izlerini bulmaya çalışır. Bir suçun işlendiği öğrenilince, öncelikle **bilgi edinme aşaması** başlar, suç hakkında bilgi edinilir (CMUK, md.156). Sonra, **suçun izleri** araştırılır. **Suçtan ve delillerden suçluya doğru gidilir.** Önce fiil, sonra fail araştırılır. Yoksa suçludan delile gidilmez.

İlk soruşturmanın önemi nedeniyle, adli kolluğun kendi alanında uzmanlaşması, daha fazla yetkili kılınması, savcının adli kolluk üzerindeki yetkisinin sadece denetim ve gözetimle sınırlı olması, Batıda bazı ülkelerdeki gibi, polise bazı

davalarda, gerektiğinde doğrudan doğruya dava açabilme yetkisinin tanınmasının, savcının iş yükünün azaltılmasının, davaların daha çabuk sonuçlandırılması açısından, yerinde olacağı kuşkusuzdur. Mahkemeye de **iddianameyi red yetkisinin** tanınması halinde iddianamelerin daha özenle hazırlanacağı doğaldır. Bugün ülkemizdeki iddianamelerin sağlıklı olduğu, hemen hemen iddianamelerin yarısının beraatle sonuçlanmasından da anlaşılmaktadır. İddianameyi tanzim eden savcının, davayı muhakeme aşamasında da takip etmesi yerinde olur. Günümüzde, suçlar arasından iki tane-sinin, özellikle temayüz ettiğini görmekteyiz; terör suçları ve ekonomik suçlar. Bu iki suç türünde, kolluğun daha özenli ve daha fazla yetişmiş olmasının gerekliliği açıktır.

Bu konuda önemli olan hususun, adli kolluğun, nereye bağlı olması gerektiği değil de, ihtisaslaşması olduğu bellidir. Emniyet Müdürlüğü bünyesindeki "**Olay Yeri İnceleme Bürosu**"nun sadece İstanbul-Ankara ve İzmir'de bulunduğu bilinmektedir. Olay yeri inceleme raporlarının insan hakları açısından önemi ortadadır. Delilden suçluya gidilmesi ve işkencenin önüne geçilmesi, insan haklarının gerçekleşmesi için önemli bir etkidir. Kişinin sanık haline gelmeden teşhir edilmesi de insan haklarına aykırıdır. Bizde polisin daha çok **ifade aldığı** görülmektedir; oysa polis, daha fazla **olay araştırması** yapmalıdır. Çok iyi yapılmış bir ilk soruşturma ile, duruşma tek celsede bitirilebilir ki, sistemimizin özü de budur. Duruşma tek celsede bitirilmelidir. Adli polisin idari polisten ayrı olarak ayrıca bir Genel Müdürlük -halinde teşkilatlan-dırılması düşünülebilir.

Bizde **ifade alma** konusunda CMUK. 135. madde uygulanır. alınırken ifade sahibinin dinç ve rahat olması için

gereken önlemler alınmalıdır. Delil yasaklarına dikkat edilmelidir. Delil elde etme yöntemlerinin insan kişiliğini rencide etmemesi şarttır⁵. Sorguda ön mülakat ve ifade ayrımı yapılmamalı, müdafî tüm aşamalarda bulundurulmalıdır. İfade alırken, müdafî de mutlaka bulundurulmalı, müdafî gerekli zamanlarda müdahale edebilmelidir. Halen yürürlükte bulunan "Sorgu ve İfade Alma Talimatnamesi" günün şartlarına uygun olarak yeniden düzenlenmelidir. Sorgulama karakola gelince başlamalıdır. "**İnsan kendisini, kendi evinde güçlü hisseder**" sözü gereği, sanığın savunması, kendi mülkünde değil, karakolda alınmalıdır. Sanık dinç değilse, ifadesi alınmaz. Çünkü polisin hatası, davayı neticede, haksız olarak beraat veya mahkumiyete götürebilir.

Kişi teminatı açısından "son soruşturma açılması kararı" yeniden getirilmelidir. Dava açma için **basit şüphe** ile yetinilmemeli, **yeterli şüphe** ile dava açılmalıdır. Yeterli şüphenin olduğuna ABD'de **büyük jüri**, Almanya'da Mahkeme, bizde 1985 öncesinde sorgu hakimi karar vermekte idi. Bizde de buna benzer bir sistemin getirilmesi, kişi teminatı açısından gereklidir.

Adli polis acele hallerde re'sen (CMUK. md. 156) veya savcının emriyle (CMUK. md. 154/2) harekete geçer. İdari polis, re'sen veya savcının talebi üzerine adli polise yardım etmek zorundadır (ETK. md. 12/1). Kolluğun görevlerini sadece polis ve jandarmanın yaptığını söylemek de mümkün değildir. Mesela, memurlarla ilgili ilk soruşturmayı Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanunu Muvakkata (MMHK) göre ilgili

5 Bk. CMUK. md. 135/a: (Yasak sorgu yöntemleri): "İfade verenin ve sanığın beyanı özgür iradesine dayanmalıdır. Bunu engelleyici nitelikte kötü davranma, işkence, zorla ilaç verme, yorma, aldatma, bedensel cebir ve şiddette bulunma, bazı araçlar uygulama gibi iradeyi bozan bedeni veya ruhi müdahaleler yapılamaz (f.1). Kanununa aykırı bir menfaat vaat edilemez (f.2). Yukarıdaki fıkralarda belirtilen yasak yöntemlerle elde edilen ifadeler rıza olsa dahi delil olarak değerlendirilemez". Ayrıca bk. CMUK. md. 254/son.

soruşturmacı, Üniversite personeli hakkındaki soruşturmayı Üniversite mevzuatındaki yetkili soruşturmacı yapar.

Bütün karakollarda halen adli polis kısmı bulunmaktadır. Bazı batı ülkelerindeki adli kolluk konusunda şunlar söylenebilir. İngiltere'de polis ve savcı bağımsız olarak çalışır. İngiltere'de savcılık 1986 yılında kurulmuştur. Polis, şüpheli gördüğü şahısları gözaltına alabilme yetkisine sahiptir. Buradaki gözaltına almada, sadece, "**makul şüphe**" aranır. Bu ülkede, polis sorgulamalarının kaset ve bantlara kaydı şarttır. Çok masraflı olmasına rağmen, her karakolda bir avukat bulunur (bu avukat devlete bağlı değildir). Sanığın konuşmama hakkı vardır. ABD'de savcı (ve polis), yürütmenin parçasıdır. Savcı, yargının parçası değildir. Başsavcıyı Devlet Başkanı tayin eder; eyalet başsavcıları ise seçimle gelir. Her eyaletin ayrı Anayasası vardır. Adli kollukta esin kaynağımızın Fransa olduğu belirtilebilir. Fransa'da, jandarma, kırsal kesim ayrımı yapılmaksızın tüm ülkede görev yapmaktadır. Fransa'da adli kolluğa sadece savcı değil, hazırlık ve yargılama aşamasında hakim de emir verebilmektedir. Fransa, Almanya ve İngiltere gibi ülkelerde polisin bizdeki gibi İçişleri Bakanlığına bağlı olduğu, Hollanda, İsviçre gibi ülkelerde ise polisin Adalet Bakanlığına bağlı olduğu bilinmektedir. Bazı batı ülkelerinde polis, bizdeki önödeme (TCK. 119) kapsamındaki suçlarda olduğu gibi, doğrudan doğruya dava açma yetkisine sahiptir.

II. ADALET BAKANLIğI TARAFINDAN 1997 YILINDA HAZIRLANAN ADLİ KOLLUK KANUN TASARISI

Diğer iki tasarıyla benzer olan ve Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan Adli Kolluk Kanun Tasarısı (AKKT-'97), 18 maddeden ibarettir. AKKT'yi genel gerekçe ve madde gerekçeleri açısından incelemek gerekmektedir.

Genel Gerekçe. AKKT-'97'ye göre, cumhuriyet başsavcısının yönetimi ve denetiminde, herhangi bir suçla ilgili

olarak verilen soruşturma işlemlerini yerine getirmek, suçlarla ilgili bilgi toplamak, suç faillerini araştırmak, delilleri toplamak-saklamak ve verilen diğer görevleri yapmak için taşradaki polis ve jandarma birimlerinde "adli kolluk" birimlerinin oluşturulması gerekmektedir.

Adli kolluğun görevi, suçları kovuşturma, suçluları yakalama, suç kanıtlarını toplama ve adli makamlara teslim etmektir. 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu, "adli polis"i, genel zabıta içinde ayırmıştır. "adli polis", hem adli makamların hem de üstlerinin emrine tabidir. Yani adli polisin iki amiri vardır: Yargı ile ilgili amiri **savcı**, yürütme içindeki amiri ise **vali** veya **kaymakamdır**. Bu durum hizmetin etkinliğini engellemektedir. Bu tasarı ile adli kolluk genel kolluk bünyesinde kurulmak istenmektedir. Adli ve idari kolluk arasında kopukluk olmaması için, genel kolluk, ivedi hallerde ve gerektiğinde adli kolluğun görevlerini üstlenecek, gereğini yerine getirecektir (md. 11).

Madde Gerekeçleri. Adli kolluk, Cumhuriyet Başsavcısının denetim ve gözetimi altında olmalıdır. Hazırlık soruşturması yapan Cumhuriyet Savcıları da, kolluğa doğrudan emir verebilir (md. 4). Adli kolluğa adli makamlar dışındaki üstleri (Vali ve kaymakamlar dahil), adli görevleri konusunda emir vermezler (md. 4). Ancak olağanüstü hallerde Vali veya kaymakam, Cumhuriyet Başsavcısına bilgi vererek adli kolluktan yararlanabilir (md. 5). Cumhuriyet Başsavcısı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı'nda bulunan laboratuvar personeline adli görevler konusunda emir verebilir. Cumhuriyet Başsavcısı, adli kolluğun görevden doğan veya görev sırasında işlediği suçları için doğrudan soruşturma ve kovuşturma yapabilir (md. 10).

Adli polis memur ve amirlerinin atamalarını İçişleri Bakanlığı, kollukla görevli olan jandarmanın atamalarını ise Jandarma Genel Komutanlığı yapacaktır. Bilindiği gibi

jandarma, emniyet ve asayiş bakımından İçişleri Bakanlığına, silahlı kevvetlerle ilgili görevleri ile eğitim ve öğretimi açısından Genelkurmay Başkanlığı'na bağlıdır (2803 sayılı Kanun, 4. md). Kolluk işlevi bakımından polis ile jandarma arasında hiçbir fark yoktur. Halen kolluk, suç işleninceye kadar, vali veya kaymakamın -suç işlendikten sonra- Cumhuriyet savcısının emrindedir. İçişleri Bakanlığı, adli polisleri atamadan önce, Adalet Bakanlığı'nın olumlu görüşünü arayacaktır (md. 11). Cumhuriyet Başsavcısı, adli kolluk hakkında ek sicil raporu düzenleyebilir (md. 12). Cumhuriyet Başsavcısı, adli kolluğa uyarma ve kınama cezaları verebilir, şayet başka suçları varsa, gereği takdir edilmek üzere, ilgilinin dosyası Emniyet Genel Müdürlüğü'ne gönderilir (md. 13). Diğer hususlarda ise Adalet ve İçişleri Bakanlığı'nca müştereken hazırlanacak Yönetmelik hükümleri uygulanır⁶.

III. ADLİ KOLLUK KANUN TASARISI HAKKINDA İÇİŞLERİ BAKANLIĞININ GÖRÜŞÜ

Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan adli kolluk kanun tasarısı, İçişleri Bakanlığı tarafından benimsenmemiştir. Kolluk hakkında ek sicil düzenlenmesi, uyarma ve kınama cezaları verilmesi, kriminal laboratuvar personelinden doğrudan görev istenmesi, adli kolluk personeli için doğrudan soruşturma yapılması (AKKT, md. 10) konularında Cumhuriyet Başsavcılarına; adli kolluğa ayrılacak personel için Adalet Bakanlığı'na yetki verilmesi, vali ve kaymakamların adli kolluk için ek sicil düzenleme yetkilerinin⁷ ellerinden alınması, İçişleri Bakanlığı'nca kabul edilmemiştir.

6 Bk. Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü'nün, 23. 01. 1997 tarih ve 86 sayılı Bakan imzalı kanun tasarısı takdim yazısı.

7 Ek-Sicil raporlarını Başsavcıların doldurması istenmişse de, bu raporları başsavcının doldurmaya zamanı yeter mi? Yoksa, yetkililer bunu bir başkasına doldurması için yetki mi verir? İkinci halde ek-sicil yetkisinin savcıya verilmesinin pratikte hiçbir önemi kalmıyacaktır.

İçişleri Bakanlığı, kabul etmeme gerekçesini şöyle açıklamıştır: Cumhuriyet savcısına verilmiş mevcut yetkiler, görev yapması için yeterlidir, yeni yetkilerin verilmesini gerektiren nedenler bulunmamaktadır. CMUK'un 154. maddesi savcılara adli kolluk üzerinde yeterli yetkiyi vermektedir. Verilmesi istenen yeni yetkilerin tartışılması gerekir. Kaldı ki tasarıdaki gibi adli kolluk genel kolluktan ayrılırsa, polisin gücü parçalanmış olur, etkinliği azalır. Genel kolluk-idari kolluk ayrımı da yeterince açık değildir. Yargı camiası yeni yetkiler istememeli, mevcut yetkilerin yerinde ve etkin biçimde kullanılması sağlanmalıdır. Asıl olan yeni yetkilerin verilmesi değildir. Kolluk personelinin eksikleri görüldüğünde müdahale edilmeli, destek olunmalı ve yön verilmelidir.

İçişleri Bakanlığı şunları da belirtmektedir; şayet bütün bunlara rağmen Adalet Bakanlığı ayrıca "adli kolluk" teşkilatı kurmak istiyorsa, bunu kendi bütçesiyle-personeliyle yapabilir. Halen İçişleri Bakanlığı tarafından, Adalet Bakanlığına bağlı cezaevlerinin dış güvenliği sağlanmakta, günde ortalama üç bini aşkın hükümlü ve tutuklu sevkedilmekte, duruşmalara çıkarılmakta ve hastanelere nakledilmektedir; bütün bu hizmetleri şayet istiyorsa Adalet Bakanlığı yapabilir.

Görüldüğü gibi İçişleri Bakanlığı, mevcut adli kolluk yapısının uygun olduğunu, gerekiyorsa bunun reforme edilebileceğini ama yapısal değişikliğe gitmenin mantığı bulunmadığını belirtmektedir⁸.

IV. SONUÇ

İnsan hakları açısından adli kolluğa, özellikle Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan 1972, 1992 ve 1997 tarihli Adli

---

8 Bk. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı'nın 28. 01. 1997 tarih ve 23872 sayılı "Bakan adına Müsteşar" imzalı yazısı ve özellikle İçişleri Bakanlığı APK Kurulu Başkanlığının 21. 02. 1997 tarih ve 59 sayılı ve aynı daire çıkışlı 04. 06. 1997 tarih 171 sayılı Bakan imzalı yazıları.

Kolluk Kanun Tasarılarına bakıldığında, řu sonuçlara ulaşmak mümkündür;

1. Öncelikle belirtilmesi gereken, rasyonellik ve etkinlik açısından **tahkik fonksiyonunun** kollukta olmasıdır. Bu nedenle öncelikle adli kolluğun bağımsız bir kurum olarak eğitilmesi, güçlendirilmesi, yeni teknik donanımlara kavuşturulması gerekir. Savcının adli kolluk üzerindeki denetimi, insan haklarının daha teminatlı olması açısından önem taşımaktadır. Adli kolluk, tahkik fonksiyonunu insan haklarına uygun olarak yapmalıdır. Adli kolluğun atama, nakil gibi özlük sorunları için yetkili ve Anayasal statüde olmak üzere, Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu'na benzer bir "Yüksek Kolluk Kurulu" kurulmalıdır. Önemli olan nokta, adli kolluğun tarafsız ve etkin olmasıdır.

2. Türkiyede "idari kolluk"la birlikte uygulanan bir "adli kolluk" sistemi vardır. Mevcut adli kolluk sisteminin işleyişindeki aksaklıkların giderilmesi için gerekiyorsa konunun, uygulamada iki tarafını teşkil eden savcılar ile polis amirlerini kapsıyan araştırmalar yapılmalıdır. Araştırmaların sonucuna göre, adli kolluk sistemi reforme edilmelidir.

3. Mevcut "Polis Okulları"nın; **Polis Yüksek Okulları** haline dönüştürülmesi, bu okullarda "insan hakları hukuku"nun daha etkin olarak okutulması ve adli kollukla ilgili eğitimin verilmesi, verilecek konferanslarda insan haklarıyla ilgili konuların seçilmesi, ihtiyaca uygun modern adli kolluğun temelini Polis Yüksek Okulları ile atılması düşünölmelidir.

4. Ülkemizin bugünkü şartları içerisinde Jandarmanın çok büyük bir hizmeti hiç de pahalı olmayacak şekilde ifa ettiği bilinmektedir. Jandarmanın bu hizmetini polisin yapması, -bugün için- mümkün görölmemektedir. Bununla birlikte, polis ve jandarmadan oluşan adli kolluğun tedricen (20-30 sene içerisinde), sadece polisten ibaret olması düşünölebilir. Teknik

bir iş olan adli kolluğun "jandarma er"leriyle yürütülemeyecek kadar organizeli olduğu görülmektedir. Eğer jandarma adli kolluğu yürütecekse, uzmanlaşması şarttır ama bu, askerlik görevini jandarma eri olarak yapan biri için zordur. Bu nedenle, uzun bir zaman sonra da olsa, jandarma ve polisin birleştirilmesi, "kır polisi"nin teşkilatlandırılması uygun olur. Gelişen teknolojiye böylece adım uydurulmuş, jandarmanın da yurt savunmasındaki görevini daha iyi yapması sağlanmış olur. Ancak bunun için de oldukça fazla sayıda yeni polis kadrosuna ihtiyaç vardır.

5. Adalet Bakanlığı'nın hazırladığı üç adet Adli Kolluk Kanun Tasarıları'nın birbirine benzer yönlerinin daha çok olduğu söylenebilir. Bu üç kanun tasarısına hakim olan yön, **insan haklarını** daha iyi korumak için savcının polis üzerinde daha etkin olmasını sağlamaktır. Çünkü **savcı**, polis müdürüne göre daha teminatlı bulunmaktadır. 1997 tarihli Adli Kolluk Kanun Tasarısının, daha önce hazırlanan aynı isimli tasarıya göre, bazı eksik tarafları olmakla birlikte daha ılımlı ve hukuk sistemimize daha uygun olduğu söylenebilir. En azından onbeş bin adet soruşturma müfettişi gibi hukuk sistemimize olumlu katkıda bulunması çok zor konular yoktur. Bu nedenle AKKT-1997'nin daha olumlu olduğunu kabul etmek mümkündür.